

Օրենքներ սահմանների մասին

Օրենք 1. Ցանքի և հունձքի օրենքը. մենք անձնական պատասխանատվություն ենք կրում մեր գործողությունների և այդ գործողությունների հետևանքների համար: Գաղ. 6:7-8

Օրենք 2. Պատասխանատվության օրենքը. Մենք պատասխանատու ենք մեր զգացմունքների, գործողությունների և վարքի համար: Երբ մենք պատասխանատվություն ենք վերցնում մարդկանց համար, մենք թույլ չենք տալիս, որ նրանք հասունանան: Գաղ. 5:13-14, Փիլ. 2:12-13

Օրենք 3. Զորության և անզորության օրենքը. Մենք չենք կարող փոխել ոչ մի մարդու, բայց Աստուծո օգնությամբ մենք կարող ենք փոխել ինքներս մեզ: Մատ. 5:23-24, 1 Դով. 1:9, Հակ. 4:7-10

Օրենք 4. Այլ մարդկանց սահմանները հարգելու օրենքը. Մենք պետք է սովորենք լսել մարդկանց «ոչ»-ը: Մատ. 7:1-2; 12

Օրենք 5. Շարժառիթների օրենքը. Սահմաններն օգնում են մեզ վերահսկել մեր կյանքը և կատարել այն, ինչի համար մենք ստեղծվել ենք՝ սիրելով: Պատշաճ շարժառիթների դեպքում, մենք ազատություն կունենանք և պատասխանատու կլինենք: 2 Կոր. 9:7

Օրենք 6. Գնահատման օրենքը. Գնահատել այն ցավը, որն առաջանում է ձեր սահմանների պատճառով: Կա տարբերություն ցավի և վնասի միջև: Եփես. 4:25, Մատ. 18:15-17, Եբր. 12:11

Օրենք 7. «Նախաձեռնող և հակազդող սահմանների» օրենքը. Նախաձեռնելը նշանակում է՝ ազատորեն ընտրել սիրելը, վայելելը և մեկը մյուսին ծառայելը: Հակազդելը նշանակում է՝ թույլ տալ, որ այլ մարդիկ սահմանեն և որոշեն, թե ով ենք մենք և ինչ պետք է անենք: Գաղ. 5:13-17, Առակաց 17:9

Օրենք 8. Նախանձի օրենքը. Նախանձը նշանակում է՝ տեսնել բարին որպես մի բան, որը մենք չունենք: Հակոբոս 4:2

Օրենք 9. Գործունեության օրենքը. Սահմանները ստեղծվում են մեր կյանքում, երբ մենք ինչ-որ բան ենք անում: Մենք պետք է նախաձեռնող լինենք և պատասխանատվություն ստանձնենք մեր զգացմունքների, վերաբերմունքի և վարքի համար: Եբր. 10:38-39, Մատ. 7:7-8

Օրենք 10. Ցուցադրման օրենքը. Ներքին սահմանները պետք է ակնհայտ լինեն, և դրանց մասին պետք է տեղեկացնել այլ մարդկանց: Եփես. 4:25-26, 5:13-14

Ընդհանուր Հարցեր

Ինչպես մենք կարող ենք ողջամիտ սահմաններ որոշել մեր կյանքերում և միաժամանակ հոգալ մարդկանց մասին քրիստոսանման կերպով:

Հաջորդ ամսվա ընթացքում ուշադրություն դարձրեք, թե քանի անգամ եք «այո» ասում, երբ ցանկանում եք «ոչ» ասել: Նշեք ձեզ մոտ բոլոր նման դեպքերը հաջորդ ամսվա (կամ շաբաթվա) ընթացքում: Ինչ է տեղի ունենում արդյունքում:

Ո՞ր օրենքի վրա եք դուք աշխատելու առաջիկա շաբաթվա ընթացքում:

Հարցրեք ձեզ, թե ինչի համար պետք է ավելի շատ պատասխանատվություն ստանձնեք, իսկ ինչի համար՝ ավելի քիչ: Այս «Տաս օրենքներից» որն է ամենից շատ ազդում այդ սահմանի վրա: Ինչ կարող եք անել, որպեսզի փոխեք այդ իրավիճակը կամ փոխհարաբերությունը:

Ընտրեք այս առասպելներից մեկը՝ մանրամասնորեն ուսումնասիրելու համար: Թվարկեք բոլոր միջոցները, որոնցով դուք ներկայումս արձագանքում եք տվյալ առասպելին: Թվարկեք բոլոր հնարավոր քայլերը, որոնք դուք կարող եք ձեռնարկել, որպեսզի ավելի դրական արձագանք ունենաք ապագայում:

Ամվանք սահմանների հետ կապված որևէ խնդիր ձեր կյանքում: Ո՞ր «Վերականգնման քայլին» եք դուք հասել: Ինչ պետք է անեք՝ առաջ շարժվելու համար:

Կենտրոնացեք ներման վրա: Կազմեք «Ներման ցուցակ»՝ ընդգրկելով այն դեպքերը, երբ դուք չեք ներել ինքներդ ձեզ և դա պատճառները, նաև այն դեպքերը, երբ այլ մարդիկ ցավ են պատճառել ձեզ: Գրի առեք ձեր զգացմունքները և մտքերն այդ հիշողությունների մասին:

Առասպելներ սահմանների մասին

Առասպել 1. «Երբ ես «ոչ» եմ ասում կամ որևէ սահման եմ որոշում, ես եսասեր եմ» (կա տարբերություն եսասեր և տնտես լինելու միջև): 2 Կոր. 12:7-10; Փիլ. 4:12:13,19; 2 Կոր. 5:10

Առասպել 2. «Ես անհնազանդ եմ, երբ «ոչ» եմ ասում» (մենք հաշվետու ենք Աստուծո, ոչ թե մարդկանց): Ովսեե 6:6; 2 Կոր. 9:7

Առասպել 3. «Եթե ես սահմաններ որոշեմ, ես կկորցնեմ ինչ-որ մեկի սերը կամ ինձ ցավ կպատճառեն այդ պատճառով» (այն, որ մենք վախենում ենք լքված լինել՝ ապրելով առանց սահմանների, սովորաբար նշանակում է, որ մենք չունենք իրական կապ այլ մարդկանց հետ): Մատ. 19:22

Առասպել 4. «Եթե ես սահմաններ որոշեմ, ես ցավ կպատճառեմ այլ մարդկանց» (սահմանները պաշտպանողական միջոցներ են. դրանք պահպանում են մեզ. մեր մտադրությունները կարևոր են): Մատ. 14:22-23; Դուկաս 6:26

Առասպել 5. «Սահմանները նշանակում են, որ ես բարկացած եմ» (իրականում, սահմաններն օգնում են մեզ ավելի քիչ բարկանալ): Հովի. 2:13-14

Առասպել 6. «Երբ մարդիկ սահմաններ են որոշում, դա վիրավորում է ինձ» (փոխհարաբերությունները բաղկացած են մարդկանց միացնող և բաժանող գործոնների հավասարակշռությունից, հենց այս հաջորդականությամբ): 2 Կոր. 7:8-9, Մատ. 7:12

Առասպել 7. «Որևէ սահման որոշելուց ես մեղքի զգացում ունեմ կամ վատ եմ զգում ինձ. չէ՞ որ նրանք այնքան բան են արել ինձ համար» (սերը ձրի պարզ է՝ առանց գնապիտակի կամ պարտավորվածության): Հայտ. 2:4, 14, 20

Առասպել 8. «Սահմանները մշտական են» (սահմանները մշտապես կարող են փոփոխվել դրանց որոշողի կողմից): Հովնան 3:10, Գործք. 15:37-39, 2 Տիմ. 4:11

Վերականգնման ընթացք

Քայլ 1. Որոշել հիվանդությունը: Դուք պետք է ընդունեք, որ խնդիր ունեք, մինչև որ կկարողանաք օգնություն ստանալ:

Քայլ 2. Շփվել. Անհրաժեշտ է շփում ունենալ Աստուծո և այլ մարդկանց հետ:

Քայլ 3. Որոշել կարիքները. Ընդունեք, որ ձեր կյանքում կան չլրացված կարիքներ՝ կապված փոխհարաբերությունների, առանձնացված լինելու, կամ սահմանների հետ, բարին և չարը տարբերելու, կամ հասունության հետ:

Քայլ 4. Ընդունել բարին. Ընդունեք Աստուծո շնորքը, որը մարմնավորված է մարդկանց մեջ:

Քայլ 5. Տրամության արմատները. Խուսափեք նույնը կրկնելու հարկադրանքից:

Քայլ 6. Ներում. Ընդունեք Աստուծո ներումը և, ձեր հերթին, ներեք ինքներդ ձեզ և այլ մարդկանց:

Քայլ 7. Պատասխանատվություն. Պատասխանատվություն ստանձնեք ձեր զգացմունքների, վերաբերմունքի և վարքի համար:

Քայլ 8. «Ոչ» ասել վատ բաներին. Սովորեք «ոչ» ասել «անվտանգ» մարդկանց, մինչև «վտանգավոր» մարդկանց «ոչ» ասելը:

Քայլ 9. Ձախտոլում. Հոժարությամբ ընդունեք սա՝ որպես նոր բաներ փորձելու դժվարությունների մի մասը:

Քայլ 10. Վերադարձ Քայլ 1-ին. Մի վախեցեք ձեր ձախտոլումից և պատրաստ եղեք կրկին սկսել ողջ վերականգնման ընթացքը:

7:14

SMALL GROUP

Small Group
7:14

©hishouseministries.org

Սահմաններ. ե՞րբ ասել «այո». ինչպե՞ս ասել «ոչ».
Dr. Henry Cloud & Dr. John Townsend

- Ի՞նչ է սահմանը
- Ի՞նչ այն չէ
- Աստված և սահմանները
- Ի՞նչ կա իմ սահմանների ներսում
- Օրենքներ սահմանների մասին
- Առասպելներ սահմանների մասին
- Վերականգնման ընթացք

Սահմաններ. ե՛րբ ասել «այո». ինչպե՛ս ասել «ոչ».

Ի՞նչ է սահմանը

Սահմաններն օգնում են մեզ որոշել այն, ինչ պատկանում է մեզ, որպեսզի մենք կարողանանք հոգալ դրա մասին: Սահմաններն օգնում են մեզ «ամեն զգուշությունից առավել զգուշանալ մեր սրտին»: Մենք պետք է պահենք մեր ցանկապատի ներսում այն, ինչը սնուցում է մեզ, և դրսում թողնենք այն, ինչը կարող է վնասել մեզ: Կարծ ասած՝ սահմաններն օգնում են մեզ պահել լավ բաները ներսում և վատ բաները՝ դրսում: Սահմանները հսկում են մեր գանձերը (Մատթեոս 7:6), որպեսզի մարդիկ չզողանան դրանք: Սահմանները պահում են մարգարիտները ներսում, իսկ խոզերին՝ դրսում: Սահմանները ցույց են տալիս, թե ո՛վ ենք մենք: Դրանք սահմանում են, թե ի՞նչ է «ես»-ը և ի՞նչ այն չէ: Սահմանը ցույց է տալիս ինձ, թե որտե՞ղ եմ ես ավարտվում և որտե՞ղ է սկսում մեկ ուրիշը՝ ինձ սեփականատիրության զգացում հաղորդելով:

Ի՞նչ այն չէ

Կարծ ասած՝ սահմանները պատեր չեն: Աստվածաշունչը չի ասում, որ մենք պետք է «պարսպված» լինենք այլ մարդկանցից: Այն պատվիրում է մեզ «մեկ» լինել նրանց հետ (Յովհաննես 17:11): Մենք պետք է հասարակական փոխհարաբերություններ ունենանք մարդկանց հետ: Բայց ցանկացած հասարակության մեջ բոլոր անդամներն ունեն իրենց տարածքը և սեփականությունը: Կարևորն այն է, որ սեփականության սահմաններն այնքան անցանելի լինեն, որ մարդիկ կարողանան ներս գալ, բայց և այնքան ամուր, որ վտանգը չկարողանա ներս թափանցել:

Աստված և սահմանները

Սահմանների հասկացությունը բխում է Աստծո էությունից: Աստված սահմանում է Իրեն որպես որոշակի, առանձին Եակ, և ևս պատասխանատվություն է կրում Իր համար: Ես սահմանում է Իր անձը և պատասխանատվություն է վերցնում Իր անձի համար՝ ասելով մեզ, թե ի՞նչ է Ես մտածում, զգում, ծրագրում, թույլ տալիս և արգելում, սիրում և ատում:

Ես նույնպես սահմանում է Իրեն՝ առանձնացնելով Իր արարչագործությունից և մեզանից: Ես տարբերում է Իրեն մյուսներից: Ես ասում է մեզ, թե ո՛վ է Ինքը և ո՛վ Ինքը չէ: Օրինակ՝ Ես ասում է, որ Ինքը սեր է, և որ Ինքը խավար չէ (Ա Յովհաննես 4:16, 1.6):

Բացի այդ՝ Ես սահմաններ ունի Երրորդության ներսում: Հայրը, Որդին և Հոգին մեկ են, բայց միևնույն ժամանակ Երանց առանձին Անձեր են՝ սեփական սահմաններով: Ամեն Մեկն ունի Իր անհատականությունը և պարտավորությունները, նաև կապ Իրար հետ և սեր Միմյանց հանդեպ (Յովհաննես 17:24): Աստված նույնպես սահմանափակում է այն, թե ի՞նչ է կարելի Իր տարածքում: Ես հակառակվում է մեղքին և թույլ է տալիս, որ մարդը կրի իր վարքի հետևանքները: Ես հսկում է Իր տունը, և արգելում է չար բաներին մուտք գործել այդտեղ: Ես ներս է հրավիրում այն մարդկանց, ովքեր սիրում են Իրեն՝ միաժամանակ թույլ տալով, որ Իր սերը հոսի դեպի նրանց: Երա սահմանների «դարպասները» համապատասխանաբար բացվում և փակվում են:

Ճիշտ այնպես, ինչպես որ Ես տվեց մեզ Իր «նմանությունը» (Ծննդոց 1:26), Ես տվեց մեզ անձնական պատասխանատվություն՝ սահմանների մեջ: Ես ցանկանում է, որ մենք «իշխենք և տիրենք» ողջ երկրի վրա և պատասխանատու տնտեսներ լինենք այն կյանքում, որը Ես տվել է մեզ: Մենք պետք է կանգնեցնենք այնպիսի սահմաններ, ինչպիսիք ունի Աստված, որպեսզի կարողանանք անել դա:

Ի՞նչ կա իմ սահմանների ներսում

Զգացմունքները - չպետք է ո՛չ անտեսվեն, ո՛չ էլ չափից շատ կարևորվեն: Աստվածաշունչը պատվիրում է վերահսկել ձեր զգացմունքները և ուշադիր լինել դրանց հանդեպ: Դրանք կարող են դրոշմ ձեզ բազմաթիվ բարի գործերի: Բարի Սամարացու գութը դրոշմ նրան մոտենալ վիրավոր իսրայելացուն (Ղուկաս 10:33): Հայրը լցված էր գթասրտությամբ իր կորած որդու հանդեպ, և հանդիպելուն պես գրկեց նրան (Ղուկաս 15:20): Զգացմունքները ձեր սրտից են, և դրանք կարող են բացահայտել ձեր փոխհարաբերությունների վիճակը զգացում հաղորդելով:

Դիրքորոշումներ և համոզմունքներ - Դիրքորոշումների խնդիրն այն է, որ մենք ձեռք ենք բերում դրանք շատ վաղ տարիքում: Դրանք ձևավորում են մեր պատկերացումը սեփական անձի մասին և մեր վարքը: Կան մարդիկ, ովքեր երբեք չեն վիճարկել իրենց դիրքորոշումները և համոզմունքները: Երանք կարող են զոհ դառնալ այն միտմանը, որի մասին խոսում էր Հիսուսը՝ նկարագրելով «մարդկանց ավանդույթները», ոչ թե Աստծո պատվիրանները կատարող մարդկանց (Մարկոս 7.8, Մատթեոս 15.3):

Արժեքներ - Մենք արժևորում ենք այն, ինչը սիրում ենք և կարևոր ենք համարում: Հաճախ մենք պատասխանատվություն չենք ստանձնում այն բաների համար, որոնք բարձր ենք գնահատում: Մենք ծուղակն ենք ընկնում՝ ավելի արժևորելով մարդկանց հավանությունը, քան Աստծո հավանությունը (Յովհաննես 12:43):

Վարքագծեր - Վարքագծերը հետևանքներ ունեն: Ինչպես Պողոսն է ասում, «ինչ որ մարդ սերմի, այն էլ կինձի» (Գաղատացիների 6:7-8): Եթե աշխատանքի գնանք, մենք աշխատավարձ կստանանք: Եթե մարզվենք, մենք ավելի առողջ կլինենք: Եթե սիրով վարվենք այլ մարդկանց հետ, մենք ավելի մտերիմ փոխհարաբերություններ կունենանք: Հակառակը նույնպես ծշմարիտ է. եթե ցանենք ծուլություն, անպատասխանատվություն կամ անվերահսկելի վարք, մենք կարող ենք ակնկալել, որ կինձենք աղքատություն, ձախողում և անփոյթ կյանքի արդյունքները: Այս ամենը մեր վարքի բնական հետևանքներն են:

Ընտրություններ - Մենք պետք է պատասխանատվություն ստանձնենք մեր ընտրությունների համար: Երբ սկսեցք այսպես վարվել, մեր կյանքում կհատունանա Հոգու պտուղներից մեկը, որը կոչվում է «ժուժկալություն» կամ «ինքնավերահսկողություն» (Գաղատացիների 5:23):

Սահմանափակումներ - Մեր օրինակը՝ Աստված է: Իրականում Ես «սահմանափակումներ չի դնում» մարդկանց վրա, որպեսզի «ստիպի նրանց» լավ վարվել: Աստված չափանիշներ է որոշում, բայց Ես թույլ է տալիս մարդկանց վարվել այնպես, ինչպես նրանք ցանկանում են, և հեռանում է նրանցից, երբ նրանք սխալ են վարվում՝ փաստորեն ասելով. «Դու կարող ես լինել այնպիսին, ինչպիսին ցանկանում ես, բայց այդ դեպքում դու չես կարող լինել Իմ տանը»: Երկինքն ապաշխարող մարդկանց համար է, և այն պատրաստ է ընդունել բոլորիս:

Տաղանդներ - Հակադրեք այս երկու պատասխանները. «Լավ, բարի և հավատարիմ ծառա, քիչ բաների վրա հավատարիմ էիր, Ես քեզ շատ բաների վրա կդնեմ. մտիր քո տիրոջ ուրախությունը», և «Չար և ծուլ ծառա, գիտեիր, որ Ես հնձում եմ ուր որ չեմբձեցի, և հավաքում եմ ուր որ չփռեցի: Ուրեմն պետք էր, որ Իմ արծաթը սեղանավորներին տալիս, և Ես կգայի, տոկոսով կառնեի Ի՛նը: Արդ, առեք նրանից քանքարը և տվեք տաս քանքար ունեցողին...» (Մատթեոս 25.23, 26-28): Ոչ մի պատմություն Աստվածաշնչում չի նկարագրում Աստծուց որոշված պատասխանատվությունը տաղանդներ ունենալու և գործածելու համար այնպես, ինչպես այս առակը:

Թեև խոսքն այս առակում փոդի մասին է, այն նույնպես կիրառելի է ներքին տաղանդների և պարզների համար: Մեր տաղանդներն ակնհայտորեն մեր սահմանների ներսում են, և գտնվում են մեր պատասխանատվության շրջանակում: Այնուամենայնիվ, մեր տաղանդների համար պատասխանատվություն ստանձնելը հաճախ կարող է վախեցնել: Բացի այդ՝ դա մշտապես կապված է ռիսկի հետ:

Մտքեր - Մեր միտքը և մտածումնքները՝ Աստծո նմանության շատ կարևոր արտացոլանքն են: Ոչ մի արարած այս երկրի վրա ոչինչ մեր մտավոր կարողությունը: Մենք միակ ստեղծագործությունն ենք, որը կանչված է սիրելու Աստծուն իր ամբողջ մտքով (Մարկոս 12:30): Պողոսը գրում է. «...գրեի ձեզ բռնում ամեն միտք՝ Քրիստոսին հնազանդեցնելու համար» (Բ Կորնթացիների 10:5): Մեր մտքում սահմաններ որոշելու համար պահանջվում է երեք բան.

1. Մենք պետք է վերահսկենք մեր մտքերը. Շատերը չեն վերհսկում իրենց մտքերը: Երանք մեքենայորեն մտածում են այլ մարդկանց մտքերը՝ առանց նույնիսկ քննելու դրանք:
2. Մենք պետք է ավելի շատ գիտություն ձեռք բերենք և ընդլայնենք մեր միտքը. Կա մեկ ոլորտ, որում մենք պետք է ավելի շատ զարգանանք՝ գիտություն Աստծո և Երա հոսքի մասին: Դավիթն ասաց Աստծո հոսքն իմանալու մասին. «Իմ անձը մաշված է ամեն ժամանակ՝ ցանկանալով Քո իրավունքներին... Իրավի որ Քո վկայություններն իմ ուրախություններն են և իմ խորհրդականները» (Սաղմոս 119:20, 24): Մենք նույնպես շատ բան ենք իմանում Աստծո մասին՝ ուսումնասիրելով Երա արարչագործությունը և Երա գործերը: Ճանաչելով այս աշխարհը՝ մենք հնազանդվում ենք երկրի և դրանում գտնվող ամեն ինչի վրա «իշխելու և տիրելու» պատվիրանին:
3. Մենք պետք է պարզեցնենք արվավարված մտածելակերպերը. Բոլորս էլ հակված ենք սիսլամար մեկնաբանել այն, ինչ կատարվում է մեր շուրջը, և կարող ենք արվավարված մտքեր և զգացողություններ ունենալ: Հավանաբար, այս արվավարումերն ամենից հեշտությամբ նկատելի են անձնական փոխհարաբերությունների մեջ: Մենք հազվադեպ ենք տեսնում մարդկանց այնպիսին, ինչպիսին նրանք իրականում են. մեր ընկալումն ավարտված է մեր փորձառությամբ և կանխակալ կարծիքներով այն մասին, թե ինչպիսին են մարդիկ: Սա վերաբերվում է նաև այն մարդկանց, ում մենք շատ լավ ենք ճանաչում: Մենք պարզ չենք տեսնում մեր այքերի «գերանների» պատճառով (Մատթեոս 7:3-5)

Մեր - Մեր տալու և սիրուն արձագանքելու կարողությունը՝ մեր մեծագույն պարզվել է: Աստված ստեղծեց մեր սիրտը՝ մեր էության կենտրոնը, Իր պատկերով: Սիրո համար բացվելու և սեր պարզելու կարողություններն անփոխարինելի են կյանքում: Շատերի համար դժվար է թե՛ պարզվել, թե՛ ընդունել սերը՝ վիրավորանքի և վախի պատճառով: Փակելով իրենց սրտերն այլ մարդկանց համար՝ նրանք դատարկ և անհեթեթ են զգում իրենց: Աստվածաշունչը ցույց է տալիս մարդկային սրտի երկու գործառնությունները՝ շնորհիք և սիրո ներհուսքը և արտահուսքը: Ահա թե ինչպես է Աստվածաշունչը պատվիրում մեզ սիրել. «Սիրիր քո Տեր Աստծուն քո բոլոր արտուճ և քո բոլոր անձով և քո բոլոր մտքով... Սիրիր քո ընկերոջը քո անձի պես» (Մատթեոս 22:37, 39), և սեր ընդունել. «Մենք ապտորեն խոսել ենք ձեզ, կորնթացիներ, և [այն բացել ենք մեր սրտերը ձեզ: Մենք չենք պահում մեր սերը ձեզանից, բայց դուք պահում եք ձերը մեզանից: Որպես զանիվ փոխանակում, - ես խոսում եմ, ինչպես իմ զավակների հետ, - դուք էլ լայն բացեք ձեր սրտերը» (Բ Կորնթացիների 6:11-13, NIV): Մեր սիրող սիրտը, ինչպես և մեր ֆիզիկական սիրտը, ունի թե՛ ներհուսքի, թե՛ արտահուսքի կարիք: Ինչպես իր ֆիզիկական կրկնորդը, մեր սիրտը մկան է՝ վստահության մկան: Այս վստահության մկանը պետք է օգտագործել և մարզել: Եթե այս մկանը վնասվի, այն կսկսի դանդաղ գործել և կտկարանա: Մենք պետք է պատասխանատվություն վերցնենք այս սիրո գործառնությունից համար, որն ունենք, և գործածենք մեր սիրտը: Թե՛ թաքցրած, թե՛ մերժված սերը կարող են սպանել մեզ: